

Krachtig Terschelling

Eilandakkoord 2018 – 2022

Krachtig Terschelling

Eilandakkoord 2018-2022

Inhoud

1. Inleiding
2. Een krachtige samenleving
 - Wonen
 - Zorg en samenleving
 - Onderwijs
 - Cultuur
 - Sport
 - Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
3. Een duurzame economie
 - Toerisme en werkgelegenheid
 - Verkeer en mobiliteit
 - Bereikbaarheid
4. Een waardevolle omgeving
 - Duurzaamheid
 - Ruimtelijke Ordening
 - Veiligheid
5. Sturing en uitvoering
 - Bestuursstijl
 - Zelfstandigheid
 - Financiën

1. Inleiding

De eilander gemeenschap is een prachtige gemeenschap. Betrokken, krachtig en sociaal. Een gemeenschap die we met ons allen vormgeven. Daarom willen wij, de PvdA en de VVD, deze bestuursperiode met de raad, eilanders, ondernemers en belangenorganisaties verder bouwen aan een krachtig, leefbaar en mooi Terschelling.

Dat bouwen doen we niet alleen letterlijk, maar ook figuurlijk. Niet alleen het bouwen van woningen voor eilanders, maar ook het bouwen aan een duurzame toekomst. Dat kunnen we niet zonder elkaar. Vandaar dat we inzetten op een eilandakkoord; een akkoord voor de hele eilander gemeenschap. Een akkoord met een breed draagvlak op Terschelling.

In aanloop hier naar toe hebben we gesprekken gevoerd met de partijen uit de gemeenteraad en eilanders, ondernemers en belangenorganisaties. Goede gesprekken, constructieve gesprekken. Gesprekken waaruit grote betrokkenheid bleek.

We zijn erg dankbaar voor alle input die hieruit is voortgekomen. Hiervan is zoveel mogelijk verwerkt in het eilandakkoord. Tevens is de visie TS25 vastgesteld in de afgelopen periode. Deze visie rust op drie pijlers: een krachtige samenleving, een duurzame economie en een waardevolle omgeving. Op basis hiervan zijn ambities uitgesproken en vastgelegd.

Dit eilandakkoord is een neerslag van de opbrengst uit alle gesprekken, de visie TS25 en eigen verkiezingsprogramma's. Bijzondere aandacht vragen de volgende speerpunten:

- **Wonen:** het zorgen voor betaalbare en passende woonruimte is één van de belangrijkste taken van de gemeente. In het eilandakkoord wordt ingezet op snelle bouw van 135 extra woningen en de invulling van een aantal locaties. Daarnaast is een goed plan voor de oude campus voor de huisvesting van specifieke groepen belangrijk en gaan raad en college zich goed voorbereiden op het maken van afspraken met een nieuwe woningbouwcorporatie.
- **Duurzaamheid:** dit vormt de basis van het handelen van de gemeente in de komende periode. Op het gebied van mensen, omgeving en economie. Alles wordt uit de kast gehaald om het ambitiemanifest Duurzaam 2020 te halen. We wisselen kennis en ervaring uit met andere gemeenten, sluiten ons aan bij Circulair Fryslân en Terschelling wordt een proeftuin voor nieuwe ontwikkelingen in energieopwekking, in samenwerking met technische opleidingen zoals TU-Delft en Universiteit Twente.
- **Toerisme en recreatie** zijn een grote pijler van de werkgelegenheid op Terschelling. Aanvullend aan het doorlopend gastenonderzoek, wordt een onderzoek gehouden onder de eilanders, zodat helder wordt wat ideeën zijn over toerisme en hoe dit wordt ervaren. Dit vormt de basis voor een goed toeristisch beleid. Het bevorderen van diversiteit van werkgelegenheid houdt de aandacht van de gemeente. Het landschap en de natuur van Terschelling zijn de drager van het toerisme en daar zijn we zuinig op.

Met het eilandakkoord gaan we aan het werk. Op een nieuwe manier; helder, open en inzichtelijk. Heldere informatie over regelingen, duidelijkheid over wat wel en niet kan, en een aanspreekpunt voor Buren en buurtverenigingen. Betrokken en bereikbaar, met een duidelijke

verantwoordelijkheid. Met professionele bestuurders. En als raad zetten we voort wat in de aanloop naar het eilandakkoord toe is gestart; structureel in gesprek gaan en blijven met de eilanders. De uitvoering van alle ambities kost natuurlijk geld. We geven aan hoe we de gemeentelijke begroting gezond willen houden, onder meer door uitgaven goed in de gaten te houden.

Met open vizier en vertrouwen treden we de komende bestuursperiode tegemoet.

Namens PvdA en VVD Terschelling,

Christa Oosterbaan en Taco Lugt

2. Een krachtige samenleving

Wonen

- Het uitvoeringsprogramma van de woonvisie wordt met grote spoed opgepakt. Daarbij is aandacht voor de volgende punten:
 - * bij de notitie invullocaties wordt vastgesteld of de actuele situaties nog actueel zijn
 - * de gemeente streeft naar bouw van 135 extra woningen in de komende periode, waarvan een groot gedeelte sociale woningbouw, gebaseerd op de in de woonvisie vastgestelde behoefte. Daarbij wordt specifiek ingezet op een aantal invullocaties:
Hoorn: samen met Buren en de jeugd van Aest een goede invullocatie realiseren, ook voor sociale woningbouw.
KLU-terrein: vastleggen dat de Veste geen preferente partner is en daar van uitgaand werken aan een oplossing voor deze locatie.
West Aleta-laan fase 3: met spoed de invulling van deze locatie oppakken.
- Met een nieuwe woningcorporatie worden heldere afspraken gemaakt, in samenspraak met de huurdersvereniging. Bij deze afspraken wordt ook aandacht geschonken aan toewijzing, doorstroming en ruilen. De raad bereidt zich hier gezamenlijk met ambtenaren en college grondig op voor.
- De oude campus moet een rol spelen in het oplossen van een maatschappelijk probleem op het gebied van huisvesting van specifieke groepen, bijvoorbeeld derde/vierde jaars van het MIWB, seizoenspersoneel en tijdelijke huisvesting van starters. Daarom gaat de voorkeur uit naar een partij met maatschappelijk nut die hiervoor een plan ontwikkelt.
- De woningvoorraad moet maximaal bewaakt worden. Hoogste prioriteit bij handhaving is het recreatief verhuren van permanente woningen. Hierover wordt regelmatig terug gekoppeld naar Raad en samenleving.
- Gemeentelijke woningen mogen niet voor langere tijd leeg staan.

Zorg en samenleving

- Voor mensen met een smalle beurs zijn er diverse regelingen beschikbaar die ervoor zorgen dat gezinsleden kunnen blijven meedoen in de samenleving. Die regelingen zijn onvoldoende bekend. Het eilandteam zorgt er voor dat deze regelingen breed onder de aandacht gebracht worden en bij samenwerkingspartners bekend zijn.
- Inwoners ervaren een drempel om in gesprek te gaan met het eilandteam. Een gesprek op een makkelijk bereikbare, neutrale plek helpt die drempel lager te maken.
- 2e-lijns zorg zoals Verslavingszorg Noord Nederland, GGZ Jeugd, Reik, Autisme team Noord Nederland, komen te weinig of niet naar Terschelling, ondanks afspraken in contract. College dient er, bij voorkeur in waddenverband, op in te zetten dat dit verbetert en contractafspraken na worden gekomen.
- Onduidelijkheid over de eigen bijdrage voor zorg leidt ertoe dat inwoners geen gebruik maken van zorg en voorzieningen. De regels hierover worden duidelijk gecommuniceerd en het eilandteam ontzorgt inwoners hierin, zodat zij niet alles zelf hoeven uitzoeken.
- Het eilandteam heeft hard gewerkt om de wachtlijsten weg te werken. In de komende periode wordt ingezet op voldoende menskracht om de kwaliteit van de zorg, waar de gemeente verantwoordelijk voor is, te waarborgen.

- Het budget zorg wordt helder ingedeeld in een onderdeel voor personeel en een onderdeel voor voorzieningen voor de inwoners. Dit geeft heldere informatie en geeft de raad gelegenheid om beter te sturen.
- Knelpunten in de zorg is de afstemming tussen WMO en WLZ. De gemeente brengt deze knelpunten via Dienst NW- Fryslân (en bijvoorbeeld VFG, VNG) nadrukkelijk onder de aandacht van het Ministerie van VWS.
- Er wordt gekeken of het nog meer mogelijk is om de budgetten, die gepaard gaan met de transities in de zorg en daarbij ondersteunende regeling, verder te ontschotten.
- Er wordt gemonitord hoe het betrekken van politie, psychiater, huisarts bij niet-vrijwillige opname loopt en welke consequenties dit heeft voor de patiënt. De gemeente dringt er vanuit de GR de Waddeneilanden stevig op aan dat betrokken partijen hun verantwoordelijkheid nemen.
- Er vindt overleg plaats tussen de thuiszorginstanties en het eilandteam of het wenselijk is dat er in een crisissituatie buiten kantooruren iemand van het eilandteam bereikbaar is.
- Mantelzorgers vervullen een belangrijke rol in de Terschellinger samenleving en verdienen structurele ondersteuning. Daarvoor stelt gemeente blijvend budget beschikbaar.
- Ronald Mc Donald huis: samen met andere eilanden inzetten op behoud van een dergelijke voorziening.
- Het is niet altijd helder waar AED's hangen en hoe ze gebruikt moeten worden. De gemeente zorgt voor helderheid over de plekken en faciliteert bij trainingen. Hierbij wordt ingezet op het breed delen van kennis en een praktische invulling.
- Voor keuzevrijheid van, en maatwerk naar de zorgvrager toe, is het belangrijk dat op het eiland ruimte wordt gecreëerd voor de kleinschalige zorgaanbieders om hun werk te kunnen uitoefenen. (PGB versus ZIN)
- Participatiewet: er wordt extra geïnvesteerd in een samenwerkingsdriehoek client-ondernemers-overheid (De Dienst) om een sluitende aanpak te ontwikkelen voor kwetsbare doelgroepen.
- Armoedebeleid wordt integraal (in NoordWest verband) ontwikkeld, waarbij voornamelijk op preventie wordt ingezet en bestaande regelingen aan elkaar worden geknoopt.
- Specialistische zorg rondom zwangerschap en bevallingen moet beschikbaar zijn op het eiland. Het College gaat op zoek naar mogelijkheden hiertoe.

Onderwijs

- Onderwijs gaat uit van het bieden van optimale kansen voor alle kinderen op het eiland. De inzet voor de komende periode is dat er een ononderbroken leerlijn is vanaf 2 jaar tot aan de middelbare school.
- Deze periode wordt een toekomstvisie opgesteld voor de lange termijn opgesteld, met daarin een duidelijke uitspraak over de wijze waarop het onderwijs vormgegeven wordt. Het opstellen van de toekomstvisie wordt breed opgepakt met CVPOT, OOT, Prokino: de input en expertise ligt bij in het werkveld.
- De gemeente faciliteert bovengenoemd proces.
- Uit de manier waarop het onderwijs wordt vormgegeven, volgt wat belangrijk is ten aanzien van de gebouwen. Hiervoor wordt een meerjarenplan opgesteld, waarin duurzaamheid een belangrijk element is. De ICT-infrastructuur wordt hier in meegenomen. Een heldere financiële paragraaf hoort daar bij.
- Vakantieregeling:
De vakantieregeling wordt door de partijen uit de raad blijvend bij de onderwijswoordvoerders in de Tweede Kamer onder de aandacht gebracht. Inzet daarbij is een flexibele oplossing die werkbaar is voor het Terschellinger onderwijs.

- Studenten van het MIWB worden betrokken bij onderzoeksvragen die voor de gemeente van nut kunnen zijn. Mogelijke voorbeelden zijn vraagstukken met betrekking tot de haven, verkeer en logistiek.
- Het is belangrijk dat kinderen de mogelijkheid krijgen om kennis te maken met muziek. De gemeente stimuleert dat dit opgenomen wordt in het integrale cultuurbeleid voor de kinderen van Terschelling. De gemeente stelt hiervoor geormerkte middelen beschikbaar.
- Het woon- en leefklimaat in en rond de Campus is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, Veste, NHLStenden, Stichting Zeevaartschool Belangen en de studenten. De gemeente streeft ernaar dat ieder in afstemming een bijdrage levert - ook in financieel opzicht - om het woon- en leefklimaat goed te houden.
- Studenten van het MIWB zijn als bewonersgroep gesprekspartner van de gemeenteraad.
- Onderwijsondersteunende voorzieningen als SJT, onderwijsbegeleidingsdienst, bibliotheek en diverse verenigingen zijn belangrijk. De subsidies voor deze organisaties worden op hetzelfde niveau gehouden.
- De huidige regeling voor het leerlingenvervoer willen we voortzetten.

Sport

- Sportaccommodaties in bezit van de gemeente moeten in goede staat zijn; geschikt voor goed gebruik.
- Voetbalvelden: met AVV wordt gezocht naar reële mogelijkheid om eigenaar te worden van de accommodatie en het sportveld in Hoorn.
- Het zwembad (gebouw) blijft in het bezit van de gemeente. Bij onderhoud en toekomstige investeringen staat verduurzaming voorop.
- Het is belangrijk dat iedereen toegang heeft tot de sportfaciliteiten van Terschelling. Regelingen die dit mogelijk maken worden breed onder de aandacht gebracht van de inwoners en ondersteunende organisaties.
- Het schoolzwemmen en vervoer ernaar toe blijft gefinancierd door de gemeente.
- Realisatie van een golfbaan op Terschelling: het initiatief voor de realisatie van een golfbaan wordt welwillend behandeld, mits de golfbaan landschappelijk goed inpasbaar is en financieel haalbaar. De uitkomsten van het onderzoek naar de haalbaarheid van een golfbaan worden afgewacht voordat een besluit genomen wordt over het wijzigen van het bestemmingsplan. Er wordt geen geld beschikbaar gesteld voor exploitatie van de golfbaan of verdere onderzoeken.
- De gemeente wil meewerken aan een oplossing waardoor het weer mogelijk wordt voor kinderen en volwassenen zonder eigen paard om het hele jaar door rijles te krijgen op Terschelling.
- Sportnota zal deze raadsperiode geactualiseerd worden.

Cultuur

- De gemeente koestert de Terschellinger identiteit en de activiteiten die daaruit voortvloeien en beschermt de Terschellinger identiteit tegen regelgeving van hogerhand
- Bij de realisatie van de plannen rond de Tonnenloods blijven de financiële, inhoudelijke en ruimtelijke randvoorwaarden vanuit de gemeente van kracht. Van cruciaal belang is de deelname en bijdrage van de samenwerkingspartners. Het CNL blijft open zolang de Tonnenloods nog niet draait.
- Er wordt meegedacht in een oplossing voor een festivalterrein voor Oerol. Ruilen van bestemming kan daarbij een optie zijn, mits dat een verbetering is voor de Ruimtelijke Ordening en niet ten koste gaat van agrarische grond, zichtlijnen of cultuurhistorische percelen.

- In het Behouden Huys is de afgelopen jaren stevig geïnvesteerd; het is klaar voor de toekomst.

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

- Vijf jaar geleden zijn de plustaken (VTH) overgeheveld naar de FUMO. De komende periode wordt dit geëvalueerd en heroverwogen op effecten, dienstverlening en kosten. Hierbij wordt nadrukkelijk meegenomen of er opties zijn om deze diensten elders in te kopen of als gemeente weer zelf te doen.
- Herziening van de beleidsregels voor de kruimelregeling worden ter advisering voorgelegd aan de raad.
- Regels gelden voor iedereen: heldere handhaving vindt plaats via het handhavingsjaarprogramma.
- Regelgeving wordt tegen het licht gehouden. Er wordt gekeken waar het eenvoudiger kan en overbodige regels die worden geschrapt.
- De gemeentelijke prioriteit is in eerste instantie gericht op tegengaan en terugdringen van leegstand en recreatief gebruik van woonhuizen.
- In de winkel- en horecagebieden en op het Haventerrein wordt een aantal keren per seizoen gecontroleerd op de inrichting en het gebruik van de straat. Aanspreken op gedrag en uitleg van regels is belangrijk om gezamenlijke verantwoordelijkheid te creëren om overlast te beperken en het gebied aantrekkelijk te houden.
- Bemiddeling en mediation blijft deel uitmaken van handhaving.
- Alle handhaving wordt begeleid door brede en heldere communicatie over motieven, doelen en wat wel en niet is toegestaan.
- Bij handhaving is oog voor “klein leed” dat relatief snel en eenvoudig is op te lossen.
- Foutparkeren op West leidt er toe dat brandweer geblokkeerd wordt en niet op tijd bij een calamiteit kan zijn. Hier moet goed op gehandhaafd worden.

3. Een duurzame economie

Toerisme en werkgelegenheid

- In de afgelopen periode is het doorlopend gastenonderzoek ingevoerd, dat een bouwsteen is voor een goed toeristisch beleid. Aanvullend hierop wordt een onderzoek onder eilanders gehouden over hoe eilanders het toerisme ervaren en wat hun ideeën zijn.
- Er wordt een evenementenvisie ontwikkeld, in samenspraak met marketing en promotie, waaraan aanvragen voor evenementen getoetst kunnen worden en niet alleen maar aan openbare orde en veiligheid. De uitkomsten van het hiervoor genoemde onderzoek onder eilanders worden hierbij betrokken.
- Het recreatieplatform levert een goede bijdrage aan input voor toeristisch beleid, door gevraagd en ongevraagd advies te geven. Om het platform in staat te stellen hun taak goed uit te voeren, is de heldere omschrijving van rol, doel en taken zoals beschreven in het convenant leidend.
- Ontwikkelingen op het gebied van toerisme worden getoetst op de meerwaarde van het toeristisch product en de effecten op de leefbaarheid van het eiland en de natuur en het landschap als drager van het toerisme.
- De gemeente zal Terschelling promotors als VVV, Oerol en het Ondernemersfonds blijvend ondersteunen. Bij het ondernemersfonds wordt de evaluatie gebruikt om te bepalen of dit na 3 jaar nog voortgezet wordt.
- Onder voorwaarde dat het landschappelijk inpasbaar is, bijdraagt aan het leefklimaat op Terschelling en leidt tot kwaliteitsverbetering, waarbij ook aandacht is voor kleinere ondernemers, is kleinschalige en gepaste ontwikkelingsruimte mogelijk.
- Gemeente staat positief tegenover het ondernemersfonds en wacht het voorstel van de ondernemers over de invulling en uitwerking van de taken af. De hoogte van de aanvullende subsidie hangt hiervan af.

Werkgelegenheid

- Het beleid en de inzet van de gemeente is erop gericht om de diversiteit in stand te houden en te bevorderen: dus naast de toeristische sector is er ook aandacht voor andere bedrijfstakken zoals de landbouw, de visserij, het MKB, de zorg, de maritieme bedrijfstak en de overheidsdiensten.
- Het lastig tot niet kunnen invullen van vacatures in de zorg, het onderwijs en andere dienstverlenende sectoren is een belangrijk aandachtspunt. Grootste obstakel is huisvesting, hier moet een oplossing voor gezocht worden.
- Bij het gemeentelijk aanbestedingsbeleid zullen, binnen de kaders van wet- en regelgeving, de bedrijven op het eiland, waar mogelijk, nadrukkelijk worden betrokken.

Verkeer en mobiliteit

Deze periode wordt een breed verkeersplan voor Terschelling ontwikkeld. Daarin wordt tenminste aandacht geschonken aan de volgende zaken:

- inventarisatie van gevaarlijke oversteekplaatsen langs de Hoofdweg ligt er. Dit moet meegenomen worden in het totale verkeersplan.
- het loslaten van de inrichting van de wegen volgens shared space is uitgangspunt voor het verkeersplan;

- mogelijkheid en wenselijkheid van 30 km-zones in West en Midland;
- verbeteren en veiliger maken fietspaden.
- Onderzoeken van andere routes voor landbouwverkeer dan door de dorpen, incl. Kosten en regelgeving.
- Discussie voeren over grootte voertuigen op het eiland (Gewicht, breedte, lengte).
- verwijderen van de drempels op de Badweg Formerum en Badweg Oosterend
- Gevaarlijke situaties worden samen met betrokkenen geïnventariseerd en in het verkeersplan opgenomen.

Vooruitlopend op de vaststelling van het verkeersplan en het specifieke plan voor de inrichting van de haven, wordt op korte termijn een aantal maatregelen uitgevoerd:

- Een blauwe zone bij de haven en langs de Willem Barentszkade. Lang parkeren kan uitsluitend bij de werkhaven!
Deze blauwe zone en het lang parkeren worden gehandhaafd en gemonitord. Hierover wordt najaar 2019 verslag gedaan. Wanneer deze maatregelen niet afdoende werken, wordt een voorstel ontwikkeld om eilanders in de straten van West te laten parkeren met een vergunning en de toeristen te laten parkeren op de openbare parkeerterreinen.
- Verbeteren laad- en lossituatie bij de Coop in Midland.
- In verband met een goede positie op de weg en de veiligheid wordt op korte termijn de middenstreep in het midden van de Hoofdweg weer aangebracht.
- Het aantal ontheffingen voor autovrije straten wordt in beeld gebracht en herijkt.
- Er wordt veel gefietst in de voetgangersgebieden bijv. in de Torenstraat, Boomstraat en Oosterburen. Door duidelijker bebording en misschien aanpassen van inrichting van de straat - in overleg met de ondernemers en bewoners - wordt het fietsen ontmoedigd. Daarvoor is het ook nodig dat er voldoende mogelijkheid is om de fiets te stallen, zowel bij de haven als bij het Brandarisplein.
- Paal 8 is een populaire strandovergang. De inrichting van de stalling van fietsen moet opnieuw bekeken worden op capaciteit en praktisch nut.
- De inrichting van de weg naar Paal 8 wordt aangepast, waarbij het voetpad een gecombineerd fiets/voetpad wordt, gescheiden van de rijbaan. Daarnaast wordt de bult tussen fiets/voetpad ivm goed zicht weggehaald. De weg en het voetpad sluiten veilig op elkaar aan.
- Bij de Campus wordt op korte termijn een zebrapad ingesteld, om veilig oversteken te garanderen.

Doorlopende processen:

- Communicatie: de gemeente communiceert helder over de voorgenomen werkzaamheden naar de inwoners. Plannen op het gebied van verkeer en mobiliteit worden in samenspraak met betrokken bewoners en organisaties opgesteld.
- Regels zijn goed terug te vinden op de site van de gemeente en worden helder gecommuniceerd.

Bereikbaarheid

- Het belang van de Veerbootverbinding (als OV-verbinding), de aanleginrichting en het onderhoud van de vaargeulen wordt deze periode, bij voorkeur in samenwerking met de andere eilanden, voortdurend onder de aandacht gebracht van de Tweede Kamer en de minister.
- De gemeente blijft er continu bij de Minister op wijzen dat de vaargeul essentieel is voor de leefbaarheid van het eiland en de eilander economie en dat deze dus op diepte moet blijven.

- De Waddenzee is een kwetsbaar en dynamisch gebied. De veiligheid bij de bereikbaarheid van de Waddenhavens blijft bij het ministerie onder de aandacht gebracht worden.
- De veerdienstconcessie is afgegeven voor langere tijd. Het College gaat in overleg met het ministerie van I&M om tussentijds te evalueren of de concessie goed wordt nageleefd. De belangen van de eilanders moeten ook door de gemeente, bij Rederij Doeksen goed onder de aandacht gebracht blijven worden.
- De gemeente overlegt met het Rijk en de provincie over de mogelijkheid om de volgende veerdienstconcessie door de provincie te laten uitvoeren.
- Het goed ontvangen van de gasten van Terschelling helpt mee de parkeerdruk en bagagedruk te verminderen. De situatie in Harlingen is nog niet optimaal. De gemeente zet samen met Vlieland er op in om het parkeerprobleem op het eiland minder groot te maken en een goede bagageafhandeling te realiseren, zowel in Harlingen als op de eilanden.
- De haven is een belangrijke factor bij de bereikbaarheid van Terschelling. Tegelijk speelt de discussie over de inrichting van de haven in verband met de zeespiegelstijging. Op basis van het vastgesteld masterplan wordt nu een uitvoeringsplan gemaakt. Dit belangrijke proces wordt met ambitie uitgevoerd.
- Digitale bereikbaarheid: omdat 5G niet mogelijk is - te dicht bij Burum - ligt glasvezel voor de hand. De aanbesteding voor de grijze gebieden is al door de provincie gedaan, maar daar zaten de Waddeneilanden niet bij. De gemeente dringt er, zo mogelijk met Vlieland, op aan dat er hiervoor een adequate oplossing komt.

4. Een waardevolle omgeving

Duurzaamheid

- Het blijft de ambitie van de gemeente om als eiland zelfvoorzienend te zijn als het gaat om water en energie.
- Energie wordt op duurzame wijze en zo veel mogelijk op Terschelling zelf opgewekt, zodat het probleem van winning niet bij anderen wordt neergelegd.
- Het uitvoeringsprogramma duurzaamheid wordt de schakel van papier naar praktijk, hierin wordt onder meer gedacht aan:
 - Om het eiland te verduurzamen en de doelen uit het ambitiemanifest te halen moet het mogelijk zijn experimenten uit te kunnen voeren in samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven.
 - Terschelling sluit zich aan bij Circulair Fryslân en creëert kansen op het gebied van circulaire economie.
 - Water en energie besparen staat voorop: wat je niet gebruikt hoef je ook niet op te wekken of te winnen. Bewustwording is daarbij erg belangrijk. De gemeente speelt bij die bewustwording een stimulerende rol .
 - Besparing wordt door de gemeente ook financieel ondersteund. We denken hierbij bijvoorbeeld aan een revolverend fonds (een lening voor mensen die energie- en waterbesparende maatregelen nemen). De mogelijkheid hiervoor moet onderzocht worden.
 - Onderzocht wordt of gemeente met Terschelling Energie een platform kan vormen om omschakeling van gas naar (groene) elektrische energie - eventueel in combinatie met een “lening” uit het revolverend fonds - makkelijker te maken door middel van het maken van massa (samen inkopen).
 - De gemeente voert samen met Terschelling Energie de discussie over alle soorten windenergie met de Terschellinger bevolking, zodat de raad een goed onderbouwd besluit kan nemen.
 - De gemeente geeft op het gebied van duurzaamheid zelf het goede voorbeeld. Dat gebeurt al met FairTrade producten en daar wordt ook op gelet bij aanbesteden, het eigen wagenpark, verlichting en inkoop.
 - Alles wat vanaf nu op Terschelling gebouwd of (groot) verbouwd wordt, wordt energieneutraal. De aanjager duurzaamheid speelt een belangrijke rol bij voorlichting over besparende en duurzame (verbouw)maatregelen.
 - De vastgestelde notitie zonne-energie wordt gevolgd en uitgevoerd. Aansluitend daaraan wordt gekeken naar de mogelijkheid om daken van loodsen en andere gebouwen door Terschelling Energie te laten gebruiken om zonnepanelen op te plaatsen.
 - Bij de uitbreiding van opwekking van energie op het eiland onderzoekt de gemeente of de capaciteit van het elektriciteitsnet voldoende groot is en zo niet, welke maatregelen er getroffen moeten worden.

- Terschelling zorgt ervoor dat het proeftuin wordt voor nieuwe ontwikkelingen in energieopwekking, in samenwerking met technische opleidingen zoals TU-Delft en Universiteit Twente. Hierbij worden de ideeën die op het eiland leven op het gebied van duurzaamheid verder onderzocht. Daarnaast worden al bestaande onderzoeken en scans (zoals die van Streekwurk naar biomassa) gebruikt.
- Er zijn diverse grootverbruikers van gas op West. Gekeken wordt naar mogelijkheden om gezamenlijk op andere, duurzame energie over te gaan.
- Terschelling zet in op het actief delen van kennis met gemeenten en andere partijen in Fryslân. Bij anderen wordt gekeken wat op Terschelling toegepast kan worden en eigen successen worden met anderen gedeeld.
- De gemeente communiceert actief wat zij doet op het gebied van duurzaamheid en welke maatregelen en oplossingen er zijn. Deze uitingen zijn makkelijk herkenbaar en vindbaar.
- Voor de besparing van CO2 wordt een helder stappenplan gemaakt, waarin per periode de besparing, de maatregelen en de bijbehorende kosten aan elkaar gekoppeld worden.
- Onderzocht wordt wanneer het nemen van energieopwekkende of -besparende maatregelen -zoals isoleren bij verbouw - strijdigheden oplevert met het bestemmingsplan en of er in het bestemmingsplan ruimte gemaakt moet worden voor uitzonderingen die energieopwekkende of besparende maatregelen mogelijk maken zonder dat het aanzicht van het eiland aangetast wordt.
- De verduurzaming van het zwembad wordt met vaart opgepakt. Daarbij wordt gebruik gemaakt van gelden uit duurzaamheidsfondsen.
- Ingezet wordt op het voorkomen van zwerfaval. Bij het opruimen van zwerfaval speelt Stichting Milieujutter een belangrijke rol. De stichting wordt via het subsidiejaarprogramma ondersteund.

Ruimtelijke Ordening

Vooraf: in andere onderdelen van het eilandakkoord staan voornemens, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid en wonen, die hun neerslag hebben op het gebied van ruimtelijke ordening. Deze punten worden hier niet allemaal herhaald, om dubbeling van teksten te voorkomen.

- In de afgelopen periode is de ontwikkelvisie voor Terschelling, TS25, opgesteld. Deze visie is leidend voor de toetsing van nieuw beleid en de herijking van bestemmingsplannen. Verder blijven vastgestelde visie- en beleidsnota's van kracht. TS25 kan, indien op punten aangevuld, dienen als omgevingsvisie.
- Ruimtelijke ontwikkelingen worden getoetst op de effecten op de leefbaarheid van het eiland en de natuur en het landschap als drager van het toerisme.
- De bestemmingsplannen die worden herzien, worden zodanig opgesteld dat er ruimte is om binnen de kaders van TS25 te ontwikkelen en tegelijk de eigenheid van het eiland te bewaren. Na vaststelling van de herziene bestemmingsplannen is het uitgangspunt dat alleen bij een duidelijk maatschappelijk en/of breed economisch belang een wijzigingsverzoek gehonoreerd kan worden. Wijzigingsverzoeken worden 1 of 2 keer per jaar middels een parapluperziening aan de gemeenteraad voorgelegd.
- Bij het herijken van bestemmingsplannen is het uitgangspunt dat ze goed leesbaar, overzichtelijk en helder worden vormgegeven.
- De welstandsnota wordt binnenkort geëvalueerd, nog voor dat de volgende ronde van herijking van bestemmingsplannen start. Daarbij is een aandachtspunt dat de

beschrijving zo helder is dat duidelijk is wat wel en niet mag en de welstandsnota zo een helder instrument is voor de welstandscommissie om aan te toetsen.

- Specifieke aandacht wordt gevraagd voor verrommeling van de polder en dorpsgebieden.
- Er is een nieuwe Omgevingswet in de maak, waarin veel huidige wetten en maatregelen samengevoegd worden. Dat is een omvangrijke operatie met gevolgen voor de gemeente. Het college en de organisatie bereiden zich goed voor op de invoering en nemen de Raad hierin mee met tijdige informatie en scholing. De nog op te stellen landschapsbiografie, initiatief van RUG en CHV, kan gebruikt worden als bouwsteen voor ruimtelijke kwaliteit in de nieuwe omgevingsvisie. Deze biografie wordt ondersteund met ambtelijke inzet.
- Om het karakteristiek van de dorpen te kunnen behouden is het wenselijk af te kunnen wijken van het bouwbesluit. Er wordt actie ondernomen om te kijken of hier een ontheffing mogelijk voor is.
- Bij de uitwerking van TS25 is het kernpunt een omslag in denken: natuur hoort midden in de samenleving thuis en niet alleen in beschermde natuurgebieden. Dit is goed voor de economie, voor het imago van Terschelling en voor de biodiversiteit, hierbij krijgen ook natuurlijke bermen een plek.
- Kwelderontwikkeling biedt in samenhang met een aantal doelen kansen op het gebied van natuurontwikkeling, het restaureren van cultuurlandschap, zeedefensie en landschapsvormgeving. Het streven is zo veel mogelijk consensus op het eiland over de aanpak. Die consensus vormt het uitgangspunt voor de verdere uitwerking van kwelderontwikkeling.
- De gemeente zorgt voor blijvende inzet ter ondersteuning van waardevolle projecten voor het landschap en de cultuurwaarden van Terschelling.
- De afgelopen periode is op een constructieve manier samengewerkt met diverse organisaties op het gebied van wad- natuur- en strandbeheer. In de toekomst wordt dit voortgezet en uitgebouwd.
- Terschellinger boeren zijn belangrijk voor het aanzien en het onderhoud van de polder. In verband hiermee én om diversiteit in werkgelegenheid in stand te houden, kan agrarische grond niet omgezet worden in recreatieve bestemming. Uiteraard blijven reeds gemaakte afspraken hierover, zoals o.a. vastgelegd in de bestemmingsplannen, in stand. Uitgangspunt is dat het areaal aan agrarische grond behouden blijft.
- De gemeente Terschelling moet nadrukkelijk aan tafel blijven zitten bij het bepalen van de uitvoeringsmaatregelen behorende bij Natura2000 gebieden.
- In de nabijheid van het oude voetbalveld West, wordt een speelvoorziening gerealiseerd in overleg met de kinderen van West, gefinancierd met het geld (€ 8000,-) uit de voormalige reserve Volkshuisvesting, zoals besproken bij de behandeling van de begroting 2017.

Veiligheid

Waterkering

- De gevolgen van klimaatverandering, met name van zeespiegelstijging en veranderende neerslag patronen, zullen Terschelling zeker raken. Samen met Provincie, SBB, Rijkswaterstaat en het Wetterskip, staat de gemeente open voor nieuwe methoden om ons eiland te wapenen tegen zwaardere weersinvloeden en opwarmingseffecten. Er worden geen risico's genomen met verdediging tegen de zee.
- Een goede communicatie over het beheer van de waterkeringen en wat dit inhoudt, is belangrijk.
- Voor wat betreft de situatie bij West-Terschelling wordt gezocht naar creatieve, betaalbare oplossingen die het aanzicht van het dorp niet aantasten.

Hulpdiensten

- De brandweerkazerne West zal vervangen moeten worden. Er wordt gezocht naar een goede, centrale locatie op West die de aanrijtijden waarborgt.
- Het hoge niveau van diverse teams op het gebied van hulpverlening en rampenbestrijding - zoals brandweer, GGT en CoWa, wordt vastgehouden.
- Het fundament van een goede politiezorg is gelegen in eilander agenten die het eiland goed kennen en ook de eilanders goed kennen. De op 19 december 2017 Raadsbreed aangenomen motie wordt onverkort uitgevoerd. De gemeente zet erop in dat de 8 fte reguliere politiecapaciteit volledig vervuld wordt door politieagenten die woonachtig zijn op Terschelling.
Daarnaast wordt er bij het Regionaal Bestuurlijk Overleg Noord-Nederland en aan de minister van Justitie en Veiligheid op aangedrongen dat de 'waddentoets' op onze uitzonderlijke situatie van toepassing wordt verklaard.
Er wordt op ingezet dat de 'eilander' agenten zo weinig mogelijk diensten aan de vaste wal moeten voldoen. De bereikbaarheid van de politie wordt verbeterd en sluit aan bij de op de website van de politie aangegeven informatie.
- Extra zomerbewaking: minimaal het huidige niveau van inzet tijdens het zomerseizoen wordt gehandhaafd en gemonitord, zodat goed geëvalueerd kan worden.
- De lifeguards zijn belangrijk voor het waarborgen van de veiligheid aan het strand. Dit wordt gehandhaafd op het huidige niveau.

Vervuiling / calamiteiten

- Onderzocht wordt of er in verband met verontreiniging op zee, door het Ministerie van I&M, een waakvlamovereenkomst gesloten kan worden met bergers van de Wadden, waardoor een snel optreden tegen verontreiniging kan worden gewaarborgd.
- De nieuwe schepen van Doeksen varen op LNG. De risico's hiervan en de voorbereiding daarop door hulpdiensten horen deel uit te maken van de risico-analyse van de Veiligheidsregio Fryslân. De gemeente ziet er op toe, dat dit ook in de toekomst blijvend onderdeel is van het pakket aan veiligheidsmaatregelen wat op Terschelling aanwezig is.

5. Sturing en uitvoering

Bestuursstijl en communicatie

Op Terschelling maken we de gemeenschap met elkaar. Ieder heeft daarin zijn eigen rol en positie. De gemeente faciliteert de communicatie en inspraak. Hierbij wordt gezocht naar mogelijkheden om inspraak en het vinden van informatie laagdrempeliger te maken, ook digitaal.

In het voorjaar van 2018 is op verzoek van de gemeenteraad door BMC een onderzoek gehouden met als opdracht “onderzoek en geef aan wat nodig is om er voor te zorgen dat de gemeente Terschelling ook in de toekomst als zelfstandige gemeente optimaal kan blijven functioneren”. Het advies van BMC met de titel “Koersen op keuzes” zal leidraad zijn bij het uitwerken van dit onderwerp en de houding en inzet van de gemeente als overheid en werkgever.

Deze twee uitgangspunten leiden tot de volgende aandachtspunten op het gebied van bestuursstijl en communicatie:

- De gemeente wil als overheid en beleidsmaker open en bereikbaar zijn voor inwoners, ondernemers en organisaties.
- Op het gebied van professionalisering van het gemeentelijk apparaat zijn goede stappen gezet in de afgelopen periode. Het genoemde BMC-advies geeft waardevolle handvatten voor noodzakelijke vervolgstappen.
- In de afgelopen periode zijn er bij de gemeente specifieke loketten voor ondernemers, zorg en duurzaamheid gerealiseerd. De komende periode wordt ingezet op verbetering van de uitvoering van deze loketten.
- Bij de gemeente wordt een specifiek aanspreekpunt gerealiseerd voor de diverse Buren (om Oost) en de buurtverenigingen (West). Bij deze persoon kunnen vragen vanuit de dorpen worden neergelegd en het aanspreekpunt monitort ook de voortgang van het oppakken van deze vragen.
- De gesprekken met inwoners, ondernemers en belangenorganisaties in aanloop naar het eilandakkoord zijn als heel positief ervaren. In vervolg hierop zal de raad structureel buiten de raadszaal in gesprek gaan met deze groepen. De onderwerpen van de gesprekken zijn divers en gericht op wat er leeft op Terschelling. De raad heeft hier een zelfstandige verantwoordelijkheid in, los van het College.
- De communicatie vanuit de gemeente over besluiten en nieuw beleid is zo helder en eenvoudig mogelijk. De communicatie is digitaal waar het kan zonder persoonlijk contact uit het oog te verliezen.
- Bij het opstellen van specifieke plannen worden inwoners, ondernemers en belangenorganisaties in een vroeg stadium en gedurende het hele proces meegenomen.
- Initiatieven van inwoners van Terschelling geven blijk van grote betrokkenheid en worden daarom met enthousiasme ontvangen. Bij de ontvangst van een initiatief wordt goed besproken hoe het initiatief verder behandeld wordt en wat daarbij ieders rol, taak en verantwoordelijkheid is.
- De komende periode wordt gekeken of er een andere manier van werken door de Raad mogelijk is, om effectiever te vergaderen en de kwaliteit te verhogen. Daarvoor wordt ook bij andere gemeenteraden informatie opgehaald.
- Het uitzenden van de vergaderingen in beelden verhoogt betrokkenheid van de inwoners bij de gemeentepolitiek. Er wordt bekeken wat hiervoor de mogelijkheden en de kosten zijn.
- De gemeente profileert zich als een aantrekkelijk werkgever door middel van goed personeelsbeleid met een actief scholingsbeleid, een leeftijdsbewust personeelsbeleid, flexibele werktijden en loopbaanbeleid.

- Continuïteit en diversiteit in personeel wordt versterkt o.a. door mogelijkheden te creëren voor jonge medewerkers.
- De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid als maatschappelijk verantwoord ondernemer door werkervaringsplekken en maatschappelijke stages te realiseren, zodat mensen in de gelegenheid gesteld worden ervaring op te doen en zich te ontwikkelen. De gemeente doet ook haar best voor het creëren van beschutwerkplekken en plekken voor mensen met een afstand van de arbeidsmarkt.
- Bij structurele werkzaamheden heeft het de voorkeur dat medewerkers, na een bepaalde periode en bij gebleken geschiktheid, in vaste dienst genomen worden door de gemeente. Dit om goed werkgeverschap te kunnen uitoefenen, een heldere positie voor werknemers te creëren en kosten te besparen.

Zelfstandigheid

- Terschelling wil als eilandgemeenschap over haar eigen toekomst gaan. Een zelfstandig bestuur betekent eigen regie op leefbaarheid, economie, financiën, duurzaamheid, landschap en natuur.
- Dit betekent dat in de basis de gemeente financieel gezond is, waardoor publiekstaken adequaat uitgevoerd kunnen worden en een goede basis dienstverlening op het eiland in stand gehouden wordt.
- De gemeente werkt hiervoor samen met de andere Waddeneilanden en met gemeenten en semi-overheidsinstanties aan de vaste wal.
- De samenwerking met andere gemeenten en semi-overheidsinstanties wordt doorlopend geëvalueerd op nut en noodzaak en waar nodig bijgestuurd.
- Er wordt stevig op ingezet om de naleving van de “waddentoets” blijvend te bevorderen, met name bij de Rijksoverheid.

Financiën

- De financiële situatie van de gemeente Terschelling is op dit moment gezond. Voor het gezond en sluitend houden van de gemeentelijke begroting gelden de volgende uitgangspunten:
 - * Rioolrecht en afvalstoffen zijn kostendekkend
 - * Op OZB en toeristenbelasting vindt indexering plaats
 - * Er wordt niet meer geld uitgeven dan strikt noodzakelijk is
 - * Het weerstandsvermogen blijft op peil, zodat tegenvallers goed kunnen worden opgevangen.
- Mocht de financiële situatie van Terschelling verslechteren, dan is dat het moment om gezamenlijk te bepalen wat nodig is om de begroting gezond te houden. Daarbij wordt in eerste instantie gekeken naar de mogelijkheid om de uitgaven te verminderen en daarna naar de vraag of de tarieven van de belastingen moeten worden aangepast.
- De wijziging van de inning van toeristenbelasting wordt zo mogelijk al per 1 januari 2019 ingevoerd. Zo nodig wordt hiervoor in 2018 een implementatiebudget ingesteld.
- Na een jaar wordt op basis van de verkregen informatie gekeken naar de mogelijkheid en de voor- en nadelen van een gedifferentieerd systeem voor toeristenbelasting.
- Wanneer de wijziging van de inning van toeristenbelasting financieel voordeel oplevert, worden de meeropbrengsten van het eerste jaar in de jaarrekening 2019 toegevoegd aan de reserve recreatie. In de jaren daarna wordt een concrete bestemming gegeven aan de meeropbrengst.
- Aangezien de begroting in evenwicht is, is de inzet dat in deze periode niet gekort wordt op cultuur-, kunstsubsidies etc.

- Voor dekking van uitgaven zal ambitieus en inventief gebruik worden gemaakt van fondsen en subsidies.
- Bij deelname aan gemeenschappelijke regelingen streven wij na dat het “trap op / trap af” principe gevolgd wordt.
- Het huidige ruimhartige kwijtscheldingsbeleid blijft toegepast om zo ongewenste inkomenseffecten van financieel zwakkeren tegen te gaan.
- Er leven diverse wensen op het gebied van onderhoud van kapitaalgoederen. De meerjarenonderhoudsvoorziening wordt hierop herzien, zodat knelpunten snel kunnen worden opgepakt.
- Voor kleine zaken op buurt- en dorpsniveau die relatief eenvoudig en snel op te lossen zijn, wordt een uitvoeringsbudget vastgesteld. Het aanspreekpunt bij de gemeente voor Buren en buurtverenigingen (zie ook bij Bestuursstijl) heeft hierover het beheer.
- Beide coalitiepartijen benoemen in het college elk één wethouder. De wethouders worden aangesteld voor een deeltijdfactor van 0,8 fte. Bij de uitvoering van taken door het College zal in de gaten gehouden worden of de omvang van de ambities uit dit akkoord en de inzet van mensen in evenwicht is.